

ดังนี้

ในการนำเสนอวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแยกกล่าวเป็นตอน ๆ

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียน กับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์และหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 สาเหตุของการออกกลางคันภายในประเทศ

3.2 สาเหตุของการออกกลางคันในต่างประเทศ

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียนกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

คำว่า "การศึกษาในระบบโรงเรียน" นั้น มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายท่าน อย่างเช่น เจมส์ อาร์ เซฟฟิลด์ และวิกเตอร์ ที คีโจมา (1972 : 11) กล่าวว่า การศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อ

1. ผู้ที่ไม่มีโอกาสเรียนในระบบโรงเรียน

2. ผู้ที่จบการศึกษาจากระบบโรงเรียนแล้วได้มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อ

เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ

3. สำหรับผู้ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ได้มีโอกาสเพิ่มเติมความรู้ เพื่อเพิ่มควมมีประสิทธิภาพในอัตรทำงาน

เอฟ เอช ฮาร์บินสัน และคัมบลิว เอช กลิฟฟิน (2523 : 15-16)

ได้ให้ความหมายของการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยเน้นกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่จัดทำขึ้น ดังนี้

1. กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ของผู้ที่ไร้แรงงาน และกำลังรับจ้างหรือทำงานอยู่

2. กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะเยาวชนสำหรับการเข้าทำงานหรือการรับจ้าง

3. กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ และความเข้าใจที่อยู่นอกเหนือการทำงาน

คุนทา นพคุณ (๒๕๒๓ : ๑๖) ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ ที่สถาบันต่าง ๆ ในสังคมจัดขึ้นโดยมีเจตนาและวัตถุประสงค์ที่จะให้การเรียนแก่ประชาชนที่สามารถกำหนดเป้าหมายได้ ผู้รับการศึกษาเองก็มีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ในการเรียนที่จะรับการเรียนรู้ กิจกรรมดังกล่าวจัดให้แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชน และทุกระดับการศึกษา เพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี กิจกรรมการศึกษาที่เรียกว่าเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องจัดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น หลักสูตรยืดหยุ่น ประหยัด และตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และปัญหาของชุมชน

สุนทร สุนันท์ชัย (๒๕๒๓ : ๒๗) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนหมายถึง การศึกษาที่ไม่เน้นหนักในระบบแบบแผน มีลักษณะยืดหยุ่นมากกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น การฝึกอาชีพระยะสั้น การฝึกอบรมวิชาต่าง ๆ ในระยะสั้น การเผยแพร่ด้วยสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสื่อมวลชน ฯลฯ ลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่สำคัญคือ ไม่เป็นการบังคับ ผู้เรียนมาเรียนด้วยความสมัครใจ ไม่เคร่งครัดในระบบแบบแผน ผู้เรียนจะมีอายุเท่าไรก็ได้

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ (๒๕๒๐ : ๔๕) ได้อธิบายความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ไม่ว่าจะการศึกษานั้นจะเป็นกิจกรรมการศึกษาโดยเฉพาะ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่น เพื่อมุ่งให้รู้จักแก้ปัญหา ฝึกอาชีพ หรือพัฒนาความรู้เฉพาะอย่าง ตามความต้องการและความสนใจของพลเมือง

จะเห็นได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น มีความยืดหยุ่นมาก และสามารถจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบ ในประเทศไทยนั้นมีหลายหน่วยงานทั้งฝ่ายรัฐบาลและเอกชนที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนขึ้น เพื่อให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชนนอกโรงเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม และในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น จากรายงานการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้แบ่งการ

ศึกษานอกระบบโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 การให้ความรู้สำหรับเป็นรากฐานในการดำรงชีวิต

ประเภทที่ 2 การเพิ่มพูนความรู้และทักษะที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต

ประเภทที่ 3 การให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2521 : 1)

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในประเภทที่ 2 คือการเพิ่มพูนความรู้และทักษะที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต โดยการจัดฝึกอาชีพแก่เยาวชนนอกโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ ฝึกยกระดับฝีมือผู้ที่มีงานทำอยู่แล้ว ให้มีความชำนาญเพิ่มขึ้น และงานฝึกอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ช่าง ซึ่งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนั้นมีความเป็นมาดังนี้คือ

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน เริ่มการฝึกอาชีพครั้งแรกในโรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์ เมื่อ พ.ศ. 2496 โดยอยู่ในความรับผิดชอบของแผนกอาชีพศึกษา กองการส่งเสริมเด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์มิวตูประสงค์เพื่อส่งเสริมเด็กจากครอบครัวยากจนที่ไม่สามารถศึกษาต่อในโรงเรียนได้ มีความรู้ในวิชาช่างเพียงพอที่จะประกอบอาชีพได้

ในปี 2503 ได้ทำการขยายงานให้มีการฝึกอาชีพผู้ใหญ่ด้วย โดยใช้ชื่อว่า "ศูนย์ฝึกอาชีพ" และโอนมาอยู่ในความรับผิดชอบของกองแรงงาน ต่อมากองแรงงานได้รับการยกฐานะเป็นส่วนแรงงาน และกรมแรงงานในระหว่างนั้นศูนย์ฝึกอาชีพก็ได้ขยายงานมากขึ้น

ในปี 2512 ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาฝีมือแรงงานขึ้น เพื่อปรับปรุงมาตรฐานและเพิ่มปริมาณการฝึกอาชีพแก่แรงงานใหม่ให้เพียงพอกับความต้องการของธุรกิจอุตสาหกรรมที่กำลังขยายตัว ตลอดจนปรับปรุงมาตรฐานฝีมือแรงงานที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น จนได้รับอนุมัติจากรัฐบาลให้ยกฐานะศูนย์ฝึกอาชีพเป็น "สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ" โดยได้รับความช่วยเหลือจากอุปกรณ์การฝึก ผู้เชี่ยวชาญ และทุนฝึกเจ้าหน้าที่จากสำนักงานแห่งสหประชาชาติ

เริ่มจากปี 2516 เป็นต้นมา กรมแรงงานได้จัดทำโครงการขยายการดำเนินงานพัฒนาฝีมือแรงงานออกไปสู่ภูมิภาค โดยการจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานขึ้นที่จังหวัดราชบุรี ชลบุรี ลำปาง ขอนแก่น และสงขลา โดยสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ดำเนินงานติดต่อขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ออกแบบ และควบคุมการก่อสร้าง ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์เครื่องจักรและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (กรมแรงงาน 2522 : 1-2)

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์และหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

กำลังคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย ย่อมต้องการบุคคลที่พร้อมและมีคุณภาพมาช่วยในด้านการพัฒนาเป็นอันมาก การมีความรู้ทางช่างฝีมือ นอกจากจะทำให้บุคคลได้ยึดเป็นอาชีพเพื่อเป็นที่มาของรายได้แล้ว ยังเป็นอาชีพเสริมหรือเป็นความสามารถพิเศษของบุคคลในการที่จะใช้ความรู้ดังกล่าวมาเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือตนเอง เมื่อจำเป็นต้องใช้ความรู้ทางช่างฝีมือดังกล่าวด้วย ดังนั้น สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจึงมีโครงการพัฒนาฝีมือแรงงานขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. พัฒนาฝีมือแรงงานให้มีประสิทธิภาพก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน
2. ยกกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานที่ทำงานอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ส่งเสริมให้ธุรกิจและอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน
4. กำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงานและทดสอบฝีมือแรงงานตามมาตรฐานที่กำหนดจากวัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าว จึงทำให้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานมี

หน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1. ดำเนินการฝึกอาชีพแก่เยาวชนนอกโรงเรียน ให้มีฝีมือก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน
2. ดำเนินการฝึกยกระดับฝีมือให้แก่ช่างฝีมือ
3. ติดต่อประสานงานกับธุรกิจอุตสาหกรรม เพื่อจะได้ร่วมกันในการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยฝากผู้เข้ารับการฝึกของสถาบัน ฯ เข้าฝึกงาน และส่งเสริมให้มีการจัดการฝึกอบรมต่าง ๆ ในสถานประกอบการ
4. ดำเนินการฝึกอบรมอาชีพที่มีใช้ช่างตามความต้องการของธุรกิจอุตสาหกรรม
5. ดำเนินการฝึกหัวหน้างานให้แก่ธุรกิจอุตสาหกรรม
6. ดำเนินการฝึกอบรมครูฝึกของสถาบัน ฯ
7. จัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานในสาขาต่าง ๆ
8. ดำเนินการทดสอบฝีมือแรงงานตามมาตรฐานที่กำหนดขึ้น
9. ศึกษาวิจัยความต้องการของตลาดแรงงานและสภาพท้องถิ่น ตลอดจนประเมิน

ผลการดำเนินงานของสถาบัน ฯ

10. ดำเนินการจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานส่วนภูมิภาค
11. ประสานงานฝีมือแรงงานระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
12. จัดทำอุปกรณ์ช่วยฝึกต่าง ๆ เพื่อใช้ในการฝึกอบรมของสถาบัน ฯ

ซึ่งการอบรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน นับได้ว่าเป็นการเตรียมคนเพื่อการพัฒนาประเทศทางหนึ่ง เพราะในประเทศที่กำลังพัฒนาโดยทั่วไปนั้นมักจะขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ เมื่อมีการจัดการฝึกอบรมจึงเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้ทั้งในแง่ของการเรียนรู้เพื่อนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในลักษณะทั่ว ๆ ไป กับการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะให้มีความรู้ความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อบุคคลที่มีอาชีพทางช่างนั้น ๆ อยู่แล้ว

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณภาพของประชากร เป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดในอันที่จะพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การที่จะทำให้ประชากรมีคุณภาพจะต้องมีการวางแผนพัฒนา กำลังคนอย่างถูกต้องและเหมาะสม ให้ประชากรมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ประชากรทุกคนสามารถดำรงชีวิตอย่างปกติสุข (กรมแรงงาน 2526 : 53) ในการพัฒนากำลังคน วิธีที่ดีวิธีหนึ่งคือการศึกษา แต่ในการจัดการศึกษาทุกระดับมักจะพบกับปัญหาประการหนึ่งคือ การออกกลางคัน ซึ่งนักการศึกษาและเจ้าหน้าที่ของ รัฐบาลทั้งในประเทศอุตสาหกรรมและประเทศที่กำลังพัฒนา ต่างก็ได้แสดงความวิตกกังวล เพราะการออกกลางคันถือว่าการสูญเปล่าทางการศึกษา ที่มุ่งบอกถึงความล้มเหลวของการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2518 : 11) ดังนั้น ในตอนที่ 3 นี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของการออกกลางคัน จากเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยแบ่งออกได้ดังนี้

- 3.1 สาเหตุของการออกกลางคันภายในประเทศ
- 3.2 สาเหตุของการออกกลางคันในต่างประเทศ

3.1 สาเหตุของการออกกลางคันภายในประเทศ

การออกกลางคันนั้นเกิดจากหลายสาเหตุ และหลายระดับการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็นแต่ละระดับคือ ระดับประถมศึกษา, ระดับมัธยมศึกษา, ระดับอาชีวศึกษา, ระดับมหาวิทยาลัย และค่านการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับประถมศึกษา

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2518 : 9-67) ได้ทำการศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษา 8 โรงเรียน จากจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาองค์ประกอบของนักเรียนที่ออกกลางคัน ปรากฏผลของการศึกษาคือ สาเหตุสำคัญของการออกกลางคันของนักเรียน ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัว และครอบครัว ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับความสำคัญคือ ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ 112 คน (ร้อยละ 24.3), เด็กไม่สนใจเรียน 84 คน (ร้อยละ 18.3), ผู้ปกครองยากจน 49 คน (ร้อยละ 10.7), เด็กสติปัญญาและสุขภาพไม่ดี 19 คน (ร้อยละ 4.1), ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียน (ร้อยละ 3.7), พบเกณฑ์บังคับ 13 คน (ร้อยละ 2.8), อพยพไม่ทราบที่อยู่ 12 คน (ร้อยละ 2.6), เนื้อหาวิชายากเกินไป 4 คน (ร้อยละ 0.9) และไม่ทราบสาเหตุ 146 คน (ร้อยละ 31.7)

และการศึกษาคั้งนี้สอดคล้องกับ ศิริ วรศิริ (2513 : 26-27) ที่ทำการสำรวจภาวะการศึกษาของประชากรในแหล่งชุมชนหนาแน่น บริเวณถนนโก ตำบลลุมพินี อำเภอปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่าสาเหตุที่ทำให้นักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาต้อออกกลางคันนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากองค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย ขาดแคลนทุนทรัพย์ 22 คน (ร้อยละ 30.99), ไม่ชอบเรียน 13 คน (ร้อยละ 18.31), ขาดอาหารรายได้ 12 คน (ร้อยละ 16.90), สอบตกบ่อย ๆ (ร้อยละ 14.08), ขาดพ่อแม่ทำงานบ้าน 6 คน (ร้อยละ 8.45), พ่อแม่พอใจให้ออก 5 คน (ร้อยละ 7.04) เจ็บป่วย 2 คน (ร้อยละ 2.82) และย้ายบ้าน 1 คน (ร้อยละ 1.41)

จากการศึกษาทั้งของ ศิริ วรศิริ และกรมสามัญศึกษา ต่างก็พบสาเหตุของการออกกลางคันในระดับประถมศึกษาเหมือนกัน นั่นคือ สาเหตุจากองค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว

ระดับมัธยมศึกษา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2518 : 17) ได้ทำรายงานการศึกษาของปีการศึกษา 2516 - 2517 พบว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษาที่สำคัญได้แก่ ออกไปศึกษาต่อที่อื่น, ขาดทุนทรัพย์ต้องออกไปประกอบอาชีพ และความประพฤติไม่เหมาะสม ส่วนสาเหตุอื่น ๆ ไม่ได้บอกรายละเอียดไว้ แต่สำหรับเกษม สุทธิอม (2516 : 226 - 227) กล่าวว่า การออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อาจมีสาเหตุหลายอย่างจนตัวนักเรียนเองไม่สามารถบอกได้ว่าออกจากโรงเรียนเพราะเหตุใด โดยทั่วไปแล้วมักมีสาเหตุมาจากความไม่พอใจจากการปรับตัวไม่ทันเพื่อน และจากความคับข้องใจโรงเรียนในทัศนะของเด็กก็เหมือนโลกอีกโลกหนึ่ง ซึ่งเต็มไปด้วยความโกลาหลวุ่นวายจนทำให้เขาเกิดความไม่สบายใจ เช่น เขาได้รับคะแนนต่ำ ๆ ไม่ได้ได้รับความนิยมนชมชอบจากเพื่อนฝูง ถูกบังคับให้ทำงานที่ตนเองไม่ชอบ ต้องแข่งขันกับเด็กอื่น ๆ ที่มีความสามารถเหนือกว่า หรือตั้งจุดมุ่งหมายไว้สูงกว่าความสามารถที่แท้จริงของตน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เด็กไม่สบายใจ และมักจะเป็นสาเหตุที่เกิดกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย หรือเด็กที่มาจากชนกลุ่มน้อยที่มีปัญหาเรื่องผิวหรือชาติพันธุ์ของตน เด็กบางคนทนได้แต่เด็กจำนวนหนึ่งจะทนไม่ได้ และออกจากโรงเรียนไป เมื่อพิจารณาให้รอบคอบแล้วจะเห็นว่า การออกกลางคันของเด็กเกิดจากตัวเด็กเองประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเกิดจากระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนจนเด็กปรับตัวเข้าไม่ได้นั่นเอง

นอกจากนั้น ศิริชัย กาญจนวาสี (2521 : 145 - 147) ยังได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการตกชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และพบว่าองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ เช่น โรงเรียนขาดบริการแนะแนว, โรงเรียนไม่มีโครงการช่วยนักเรียนอ่อน, โรงเรียนไม่ส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร, โรงเรียนขาดบริการต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกแก่นักเรียน, โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เป็นต้น องค์ประกอบที่ 2 คุณลักษณะของนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรต่าง ๆ เช่น นักเรียนไม่ขยันหมั่นเพียรในการทำแบบฝึกหัดหรือการบ้าน, ขาดความสนใจในการเรียน, ขาดเรียนเป็นประจำ, ขาดความตั้งใจในการเรียน, ไม่รู้จักแบ่งเวลา เป็นต้น องค์ประกอบที่ 3 การเรียนการสอน

ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ เช่น ครูไม่มีเกณฑ์และความมุ่งหมายในการให้คะแนน ครูขาดมาตรฐานในการออกข้อสอบ, ครูขาดความยุติธรรมในการให้คะแนน; ครูมีเจตคติไม่ดีต่อการสอน, การจัดโปรแกรมการเรียนไม่น่าสนใจ เป็นต้น องค์ประกอบที่ 4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว ประกอบด้วย ตัวแปรต่าง ๆ เช่น ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลอบรมบุตร, ผู้ปกครองขาดความสนใจในการเรียนของบุตร, นักเรียนขาดความอบอุ่นจากครอบครัว, ได้รับความรักไม่ดีจากครอบครัว, ครอบครัวแตกแยก, ผู้ปกครองแยกกันอยู่ เป็นต้น องค์ประกอบที่ 5 สภาพเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ระดับการศึกษาของคนในชุมชนต่าง ๆ, รายได้ของคนในชุมชนต่ำ, ขาดหน่วยงานบริการทางการศึกษา, ที่อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนหนาแน่น แออัดหรือแหล่งเสื่อมโทรม และขาดแคลนบริการทางสาธารณสุขโลก องค์ประกอบสุดท้าย คือปัญหาเกี่ยวกับครู ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้คือ มีปัญหาทะเลาะกับครู, ไม่ชอบครูประจำชั้น, ขาดความอบอุ่นจากครู, ถูกครูทำโทษเสมอ และครูใช้อำนาจบังคับในการสอนและการปกครองมากเกินไป

ในระดับมัธยมศึกษาชั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ และเกษม สุกหอม พบสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนเหมือนกันคือ เกิดจากตัวนักเรียนเอง ที่มีปัญหาในด้านการเรียนซึ่งเป็นผลมาจากสภาพของครอบครัวของนักเรียนนั่นเอง ส่วน ศิริชัย กาญจนวาสี นั้น พบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันมี 6 องค์ประกอบคือ 1. การจัดการศึกษาของโรงเรียน, 2. คุณลักษณะของนักเรียน, 3. การเรียนการสอน, 4. ความสัมพันธ์ในครอบครัว, 5. สภาพเศรษฐกิจ และ 6. ปัญหาเกี่ยวกับครู

ระดับอาชีวศึกษา

ในระดับอาชีวศึกษานั้น การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องสาเหตุของการออกกลางคันไม่ค่อยพบนัก เท่าที่พบคือกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2519 : 44) ได้จัดทำรายงานของโรงเรียนสารพัดช่างเชียงใหม่ พบว่า เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกงานมีจำนวนไม่เพียงพอ อุปกรณ์บางอย่างที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็เริ่มชำรุดเสียหายเนื่องจากใช้มานาน นับว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคอย่างมากที่จะฝึกอบรมอาชีพแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพได้ ผู้เรียนจึงเกิดความเบื่อหน่าย ทำให้ลาออกกลางคันก่อนที่จะเรียนจบตามหลักสูตร

ระดับมหาวิทยาลัย

ในระดับมหาวิทยาลัยนั้น ยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุของการออกกลางคืนอย่างจริงจังนัก เท่าที่พบนั้นคืองานวิจัยของ ประชุมสุข อาชาวำรุง และคณะ (อ้างถึงในสมหวัง พิริยานุวัฒน์ 2524 : 137 - 150) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาสาเหตุของการลาออกจากมหาวิทยาลัยกลางคืนของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี และเพื่อศึกษาแนวความคิดในการแก้ปัญหาของนิสิตนักศึกษาที่ออกจากมหาวิทยาลัยกลางคืนนั้น ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการตกออกจากมหาวิทยาลัยกลางคืนที่สำคัญอันดับหนึ่งคือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสมและไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนคิดเป็นร้อยละ 27 สาเหตุนี้เนื่องมาจากไม่ได้หุ้สเวลาให้กับการศึกษาเล่าเรียน กล่าวคือ ไม่ดูหนังสือ ไม่ทำการบ้าน ไม่เข้าห้องเรียนหรือขาดเรียน เพราะเพื่อนชวนไปเที่ยวอ้อมเหลา สุมบุหรี และเล่นการพนัน ส่วนสาเหตุที่สำคัญรองลงมาคือทัศนคติต่อวิชาและคณะที่เรียนไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 20 ทั้งนี้เพราะไม่ชอบวิชาที่เรียน ไม่ชอบคณะที่เรียน เลือกวิชาไม่ตรงกับความสนใจ เลือกแผนกไม่ตรงกับความถนัดของตน รู้สึกว่าคณะที่ตนสังกัดไม่เป็นที่ยกย่อง ไม่ชอบวิธีการสอนของอาจารย์ ขาดความสัมพันธ์กับอาจารย์ และอุปกรณการเรียนการสอนไม่พอเพียง และยังประกอบด้วยสาเหตุอื่น ๆ ที่มีความสำคัญใกล้เคียงและลดหลั่นกันไปตามลำดับคือ กิจกรรมนิสิตนักศึกษาซึ่งมีทั้งนิสิตนักศึกษาที่รวมกิจกรรมมากเกินไปจนไม่มีเวลา และอีกพวกหนึ่งไม่ชอบระบบกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยทำให้ไม่ชอบเรียนตามมาคิดเป็นร้อยละ 10 ปรบตัวเข้ากับการเรียนชั้นมหาวิทยาลัยไม่ได้คิดเป็นร้อยละ 10 มีพื้นความรู้ในระดับมัธยมศึกษาไม่ดี ตลอดจนสติปัญญาไม่เอื้ออำนวยให้เรียนในระดับอุดมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 12 ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ยากจนต้องหางานพิเศษทำ ทำให้มีเวลาดูหนังสือสอบ เป็นทุกข์เรื่องความยากจน จนเรียนหนังสือไม่ได้คิดเป็นร้อยละ 8 สาเหตุอื่นเนื่องมาจากสุขภาพไม่ดีคิดเป็นร้อยละ 5 และที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมแก่การศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยคิดเป็นร้อยละ 2 นอกจากนี้ยังมีสาเหตุพิเศษอื่นๆ เฉพาะราย อาทิเช่น หุ้จริตในการสอบ ออกหักจนเรียนไม่ได้ ใ้ทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ และระบบการประเมินผลแบบหน่วยกิตโดยเฉพาะวิชาพื้นฐานที่นิสิตหล ายคณะมาเรียนร่วมกัน

สถานการณ์ศึกษานอกระบบโรงเรียน

กองวิจัยสังคมศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ (2514 : 90 - 96) ได้จัดทำรายงานเกี่ยวกับการประเมินผลโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่และโรงเรียนสารพัดช่าง และสรุปสาเหตุของการออกกลางคันไว้ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาส่วนตัวของนักศึกษาเอง สามารถแยกออกได้คือ ขาดทุนทรัพย์ ร้อยละ 3.07, ไม่สะดวกในการเดินทาง ร้อยละ 3.07, ย้ายคิดตามครอบครัว ร้อยละ 4.61, ขาดสอบ ร้อยละ 13.85, ใ้ทำงานเลยลาออก ร้อยละ 9.23, พื้นความรู้ยังไม่สามารถเรียนต่อได้ ร้อยละ 3.07, เนื้อหาของวิชาไม่ตรงกับความต้องการส่วนตัว ร้อยละ 7.69, ทิศุระเกี่ยวกับงานในอาชีพเดิม ร้อยละ 33.85, เหตุผลส่วนตัว เช่น ป่วย คลอดบุตร แต่งงาน ร้อยละ 10.77, ทิศเรียนในสถาบันอื่น ร้อยละ 6.15 และอื่น ๆ ร้อยละ 4.61

และในปี พ.ศ. 2522 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา (2522 : 1) ได้จัดทำรายงานเรื่อง ปัญหาการขาดเรียนของนักศึกษาภายในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดฉะเชิงเทรา และรายงานว่า ผู้สมัครเข้าเรียนบางคนมีความต้องการที่จะทำงานเป็น หรือเสริมความรู้เป็นงานอดิเรก และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้ขอปรกต่าง ๆ ภายในบ้าน อันเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เศรษฐกิจภายในครอบครัวดีขึ้น แต่เมื่อไปเรียนแล้วขาดความพยายามที่จะเรียนให้จบ มีความคิดเพียงว่ามาเรียนแล้วต้องทำงานเป็น โดยไม่คำนึงถึงระยะเวลาเรียนและความรู้พื้นฐานของตน การขาดความพยายามเป็นสาเหตุของวงหนึ่งที่ทำให้เรียนออกกลางคัน นอกจากนี้การออกกลางคันของนักศึกษายังเกิดขึ้นจากปัญหาอื่น ๆ อีกดังนี้

1. ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบตอตนเองในการที่จะเรียนรู้อย่างจริงจัง บางคนก็ม้งานทำแล้วคิดว่าการเรียนต่อไปคงไม่สามารถนำความรู้ไปเปิดกิจการใหม่ได้
2. ปัญหาการเงินและครอบครัว
3. ใ้ทำงานหรือสอบบรรจุงานไ้
4. โรงเรียนใกล้เปิดหรือติคราชการ
5. สภาพของห้องเรียนไม่เหมาะสม ครูผู้ใ้ไม่ให้ความสนิ จนักเรียนเท่าที่ควร
6. ไปประกาศนียบัตรนำไปศึกษาต่อการศึกษาประเภทอื่นไม่ได้

นอกจากนั้น ยังกล่าวถึงปัญหาที่เกิดจากครูสอน ดังนี้คือ

1. ครูสอนเร็วและรวบรัดเกินกว่าที่นักศึกษาจะรับรู้ได้ทัน
2. ครูไม่ให้ความสนใจ หรือความใกล้ชิดต่อนักศึกษาเท่าที่ควร
3. ครูใช้อารมณ์ในขณะที่ทำการสอน เช่น กูคา คำหิติดีเยน พูดถึงปมค้อยของ
ผู้เรียน เป็นต้น

ต่อมาปี พ.ศ. 2524 กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2524 : 49) ได้ทำการติดตามผลนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นในโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของนักศึกษาสายอาชีพที่จบไปแล้ว เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาประเภทนี้ให้ดีขึ้นในอนาคต การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีประชากรทั้งหมด 1,555 คน จากผู้ที่ไม่จบหลักสูตรทั้งหมด 9 แผนกวิชาชีพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 - 2522 คิดเป็น 31.1 % และเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วย โดยสุ่มจากโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ที่ 1, 2, 4, 7, 8, 9, 15, 20, 23, 43 และ 44 ตามลำดับ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจได้แก่ แบบสอบถาม ลักษณะคำถามในแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคำถามชนิดมีคำตอบตายตัว (Structured questionair) และมีบางข้อเป็นคำถามชนิดเติมข้อความ (Open-ended questionair) ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นใช้ความถี่ ร้อยละ และการทดสอบสมมติฐานใช้ Chi-square ซึ่งผลการวิจัยมีดังนี้คือ ไม่ตอบร้อยละ 13.7, สุขภาพไม่ดีร้อยละ 19.1, ย้ายภูมิลำเนาร้อยละ 15.0, เรียนไม่เข้าใจร้อยละ 8.1, ขาดปัจจัยในการเรียนร้อยละ 14.7, ไม่พอใจในการสอนของครูร้อยละ 1.1 และอื่น ๆ ร้อยละ 28.3 ซึ่งเหตุผลแต่ละข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ต่อมา มนัส แสงเรือง (2525 : 1-40) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษานักใหญ่สายอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษานักใหญ่สายอาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนตัว สาขาวิชาชีพ และเหตุผลที่มาเรียนกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ประชากรได้แก่ นักศึกษานักใหญ่สายอาชีพในเขตจังหวัดราชบุรี ซึ่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี จัดสอนในช่วง

ในช่วงเวลาระหว่างเดือนมีนาคม 2521 - เดือนมีนาคม 2522 สำหรับกลุ่มตัวอย่างนั้นคือนักศึกษาที่ออกกลางคันจากโรงเรียนผู้ใหญ่อายุอาชีพ 14 แห่ง ในเขตอำเภอเมือง อำเภอโพธาราม และอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยการสุ่มแบบง่าย จำนวน 136 คน จากทั้งหมด 265 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษานักเรียนผู้ใหญ่สายอาชีพ ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว องค์ประกอบด้านหลักสูตร องค์ประกอบเกี่ยวกับครูและการสอนของครู และองค์ประกอบด้านการบริหารโรงเรียนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญต่อการออกกลางคันแตกต่างกันกับองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนสถานภาพส่วนตัว สาขาวิชาชีพ และเหตุผลที่มาเรียนไม่สัมพันธ์กับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน เหตุที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ก็เพราะนักศึกษาที่มาเรียนการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่สายอาชีพนั้น ส่วนใหญ่ประสบปัญหาทางด้านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษานั้นเอง

นอกจากนั้น สารัตถ์ เมฆมกล (2525 : 1-30) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาในโรงเรียนสารพัดช่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษานักเรียนผู้ใหญ่หลักสูตรระยะสั้นที่เคยศึกษาอยู่ในโรงเรียนสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุทางด้านส่วนตัว ทางด้านโรงเรียน ทางด้านสังคมและอารมณ์ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาการออกกลางคันในความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และผู้บริหาร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้แบ่งประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกได้แก่นักศึกษานักเรียนผู้ใหญ่ที่เคยเรียนหลักสูตรระยะสั้นในโรงเรียนสารพัดช่างในแผนกช่างยนต์ แผนกช่างตัดเสื้อสตรี และแผนกช่างตัดเสื้อชาย ในหลักสูตรที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 (ตุลาคม - มกราคม) ปีการศึกษา 2523 จำนวน 36 คน กลุ่มที่สองได้แก่ครู-อาจารย์ในแผนกที่นักศึกษานักเรียนผู้ใหญ่ออกกลางคัน จำนวน 12 คน และกลุ่มที่สามได้แก่กลุ่มผู้บริหารจำนวน 4 คน จากโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง รวม 4 โรงเรียนด้วยกัน คือโรงเรียนสารพัดช่างสีพระยา, โรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี, โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร และโรงเรียนสารพัดช่างนครหลวง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษานักเรียนผู้ใหญ่หลักสูตรระยะสั้นที่ออกกลางคันส่วนใหญ่มาจากครอบครัวใหญ่ที่มีสมาชิกมากกว่า 7 คนขึ้นไป มีรายได้ต่ำ

บิดามารดามีอาชีพทำนา ทำไร่ และค้าขาย มีภูมิฐานะอยู่ต่างจังหวัด ส่วนองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับความสำคัญได้แก่ เรียนไม่ทันเพื่อน, ต้องรับผิดชอบทางบ้านมาก, เหนื่อยและอ่อนเพลียง่าย, ป่วยไข้, กังวลใจเรื่องต่าง ๆ, ไม่มีเงินเรียน, รับประทานอาหารไม่เป็นเวลา, มาเรียนเท่าที่จะรู้เท่านั้น, ครูสอนเร็วเกินไป, ต้องการเรียนค่านอกชั้นเรียน, อุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ, ครูไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร, ต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเรียน, ห้องเรียนคับแคบ, พื้นฐานไม่เพียงพอ, ใฝ่งานทำแล้ว และมองไม่เห็นความสำคัญของวิชาที่เรียน

ในส่วนของการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น สภาวิจัยแห่งชาติ, ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา กรมการศึกษานอกโรงเรียน และสารคดี เมฆกมล ต่างก็พบสาเหตุของการออกกลางคันที่เหมือนกันคือ สาเหตุมาจากค่านส่วนตัวและครอบครัวของนักศึกษาเอง ส่วน มนัส แสงเรือง นั้นพบสาเหตุองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นได้แก่ องค์ประกอบค่านส่วนตัวและครอบครัว องค์ประกอบค่านหลักสูตร องค์ประกอบเกี่ยวกับครูและการสอนของครู และองค์ประกอบค่านการบริหารโรงเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน นั้นเอง

3.2 สาเหตุของการออกกลางคันในต่างประเทศ

สำหรับในต่างประเทศนั้น ก็ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาในระดับต่าง ๆ กันอย่างกว้างขวาง โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัยออกเป็นแต่ละระดับการศึกษา ดังนี้

ระดับประถมศึกษา

ในปี 1961 ยูเนสโก (Unesco 1961 : 4-5) ได้จัดการสัมมนาเรื่อง "ความสูญเสียทางการศึกษาของประเทศในเอเชีย" ซึ่งจัดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 5-12 กันยายน 2509 และได้มีรายงานออกมาว่า การออกจากโรงเรียนก่อนสำเร็จการศึกษา เป็นการสูญเสียที่สำคัญอย่างยิ่ง และได้กล่าวถึงสาเหตุของการออกกลางคันว่ามาจากปัญหาต่อไปนี้

1. สภาพทางเศรษฐกิจและครอบครัว
2. สภาพแวดล้อมทางสังคม
3. การใช้แรงงาน หรือช่วยหารายได้ให้ครอบครัว
4. ผู้ปกครองมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการศึกษา
5. การจัดการศึกษาที่ขาดคุณภาพ เช่น หลักสูตร การวัดผล กิจกรรมของโรงเรียน การขาดอุปกรณ์บริการ เป็นต้น

และในปี 1975 โอเนล (O'Neil 1975 : 5690 A) ได้ทำการศึกษาสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งอยู่บนชายฝั่ง 5 จังหวัดของประเทศเอควาดอร์ พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของครู ล้วนมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียนทั้งสิ้น

ในระดับประถมศึกษานี้ ยูเนสโกพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนออกกลางคันก็คือ สาเหตุด้านส่วนตัวและครอบครัว นอกจากนั้นยังพบสาเหตุที่เหมือนกับโอเนลอีกด้วยได้แก่ การจัดการศึกษาที่ขาดคุณภาพ แต่โอเนลยังพบสาเหตุอื่นอีกคือ ด้านการสอนของครู ด้านวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ

ระดับมัธยมศึกษา

ฮอลล์ (Hall 1963 : 80) ได้ทำการวิจัยสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนจากกลุ่มของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในไมอามี รัฐฟลอริดา พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนออกกลางคันนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากองค์ประกอบด้านส่วนตัวของนักเรียนเอง เช่น ไม่สนใจเรียน ออกไปประกอบอาชีพ ขาดสอน และสอบตก แต่งานหรือมีกรรม (หญิง), ถูกเกณฑ์ทหาร (ชาย)

และยังมี เซอร์ แวนเตส (Cervantes 1965 : 47) ที่ได้ทำการวิจัยโดยศึกษาวิธีแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ในรัฐมิเนโซต้า แมรี่แลนด์ เพนซิลวาเนีย และนิวยอร์ก พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ออกกลางคัน

นั่นคือ นักเรียนมาจากครอบครัวที่ไม่มีความสุข มีการตกออกของนักเรียนจากแหล่งเสื่อมโทรมมากกว่าบริเวณชานเมือง และนักเรียนชายมีอัตราการออกมากกว่านักเรียนหญิง

นอกจากนี้กรีน (Greene 1964 : 4064 - A) ได้ทำการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนมัธยมศึกษา จากโรงเรียน 15 แห่ง ในรัฐเซาท์ คาโรไลนา พบว่า เด็กที่ออกกลางคันส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตรจำนวนมาก คือตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป บิคา มารคาของ เด็กที่ออกกลางคันมีระดับการศึกษาต่ำ และรายได้ต่ำกว่าบิคา มารคาของนักเรียนโดยทั่วไป การหาเลี้ยงชีพของ ครอบครัวมักจะเป็นอาชีพกรรมกร รับจ้าง เสมียน และเกษตรกร เด็กที่ออกกลางคันประมาณร้อยละ 75 มีอายุมากกว่าอายุปกติตามระดับชั้น ส่วนใหญ่เคยสอบตกมาแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ผลการวิจัยนี้ยังพบอีกว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการออกกลางคันของนักเรียนคือ การขาดเรียน การไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับโรงเรียนน้อย

ทางด้านประเทศแอฟริกาใต้ สภาวิจัยทางการศึกษาและฝึกอบรมแห่งชาติอินเดีย (National Council of Education Research and Training Department of Education Administration 1966 : 75) ก็ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนในปี พ.ศ. 2506 - 2507 ในประเทศอินเดีย พบว่าสาเหตุที่สำคัญของการออกกลางคันเกิดจากตัวของนักเรียนเอง โรงเรียน สภาพทางครอบครัว และสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนนั้นพบว่า นักเรียนที่ออกกลางคันมาเรียนไม่สม่ำเสมอ ขาดเรียนเกินร้อยละ 60 มีอายุมากกว่าอายุเฉลี่ยของนักเรียนในชั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับครอบครัวพบว่า นักเรียนมักจะมาจากครอบครัวที่ขาดบิคา มารคาหรือขาดคนใดคนหนึ่งฐานะทางครอบครัวยากจน การศึกษาของบิคา มารคาต่ำ และมักมีอาชีพเป็นเกษตรกร กรรมกร หัตถกรรม สภาพสังคมที่บ้านไม่ดี ผลของการวิจัยนี้ยังพบสาเหตุของการออกกลางคันอีกประการหนึ่งคือองค์ประกอบเกี่ยวกับโรงเรียน ซึ่งก่อให้เกิดการออกกลางคันมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนที่มีการสอนเป็นสองผลัด ครูผู้สอนมีวุฒิคำ ไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ในระดับมัศึกษานี้ทั้ง ฮอลล์, เซอร์แวนเตส และกรีน ตลอดจนสภาวิจัยการศึกษาของอินเดีย ต่างก็พบว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนเกิดจากตัวของนักเรียน

เองและสภาพครอบครัว นอกจากนั้น องค์ประกอบทางค่านโรงเรียนก็มีผลต่อการออก
กลางคั้นของนักเรียนได้เช่นกัน

ระดับอาชีวและวิทยาลัย

ในระดับอาชีวศึกษานั้น ขอเซฟ (Joseph 1972 : 224B A) ได้ศึกษา
เกี่ยวกับการออกกลางคั้นของนักศึกษาโรงเรียนเทคนิคอาชีว ในรัฐหลุยเซียนา
พบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคั้นมี 8 ประการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นองค์
ประกอบทางค่านส่วนตัวและครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา
สุขภาพไม่ดี เกิดความเจ็บป่วยทั้งตัวนักศึกษาเองหรือบุคคลในครอบครัว นักศึกษาต้องการ
ออกไปประกอบอาชีพหรือออกไปเพื่อสมรส และปัญหาที่สำคัญในค่านส่วนตัวอีกประการหนึ่ง
คือ นักศึกษาขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจเรียน ไม่เห็นประโยชน์ในการเรียน สำหรับ
สาเหตุของการออกกลางคั้นค่านอื่น ๆ คือ การบริการของโรงเรียนไม่ดี เครื่องมือและ
บุคลากรไม่เพียงพอ และขาดการฝึกฝนในวิชาชีพ และจากรายงานการวิจัยนี้ ขอเซฟ ได้
เสนอแนะเพื่อการป้องกันการออกกลางคั้นของนักศึกษาระดับอาชีวเทคนิคไว้ดังนี้

1. ให้นักศึกษาที่ทำงานแล้วหารายได้ได้มากขึ้น
2. ให้มีทุนช่วยเหลือ อาจจะเป็นการให้ยืมหรือให้เปล่าก็ได้
3. ปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนการสอน ความสะดวกสบายในการเรียน
4. มีบุคลากรให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาอย่างเพียงพอ

นอกจากนั้น โมฮัมหมัด (Mohammad 1977 : 332B A - 23 A) ทำการวิจัย
สาเหตุของการออกกลางคั้นของนักศึกษาระดับวิทยาลัย 2 ปี พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากองค์
ประกอบค่านส่วนตัวของนักศึกษาซึ่งได้แก่ ความสนใจในการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน
ระดับสติปัญญา สภาพสมรส และความก้าวหน้าทางสติปัญญาของผู้เรียน นอกจากนั้นผลของ
การวิจัยยังพบองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคั้นค่านอื่น ๆ อีก ได้แก่ สภาพทาง
สังคม เศรษฐกิจ ความพอใจในบุคลิกภาพของครู การสอนของครู และความพอใจในสังคม
ของสถานศึกษา

ในระดับอาชีวศึกษาและวิทยาลัยนี้ก็เช่นเดียวกัน คือทั้งขอเซฟและโมฮัมหมัด
ต่างก็พบว่า สาเหตุที่ทำให้ให้นักศึกษาออกกลางคั้นนั้นได้แก่ องค์ประกอบค่านส่วนตัวและ

ครอบครัวของนักศึกษาเอง นอกจากนั้นก็ยังมีส่วนอื่น ๆ อีก เช่น องค์ประกอบทางด้านโรงเรียน การสอนของครู และค่านิยมค่านิยม เป็นต้น

ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สำหรับทางด้านการศึกษาอกระบบโรงเรียนนั้น ริสวิก (Ryswik 1972 : 2063 A) ได้ศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษามัธยมศึกษาชั้นพื้นฐาน ในไมอามี จากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ออกกลางคันโดยตรง ผลปรากฏว่า สาเหตุสำคัญของการออกกลางคันของนักศึกษากลุ่มนี้คือ องค์ประกอบส่วนตัว ได้แก่ อุปสรรคจากการทำงาน ในอาชีพ ปัญหาทางด้านสุขภาพ และอุปสรรคทางด้านครอบครัว

เดวิส จูเนียร์ (Davis, Jr. 1964 : 2174 A) ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ 951 คน ที่มาลงทะเบียนในหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษาโครงการ The Florida Civil Defense ระหว่างฤดูใบไม้ผลิ ปี ค.ศ. 1961 พบว่า การเลือกครูที่เข้ามาทำหน้าที่ควบคุมกิจกรรมในห้องเรียน ไม่มีความเกี่ยวข้องกับอัตราการออกกลางคัน แต่การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อครู ว่าครูพูดกับนักเรียนด้วยความเสมอภาค ยุติธรรม จะมีความเกี่ยวข้องทางบวกต่ออัตราการออกกลางคัน ดังนั้น ผู้สอนควรที่จะพูดกับนักเรียนด้วยความเสมอภาค ยุติธรรม เท่าเทียมกัน เพื่อที่จะช่วยดึงดูดนักเรียนใหม่มาเรียนอย่างต่อเนื่อง ไม่ออกจากโรงเรียนกลางคันก่อนสำเร็จการศึกษา

ซึ่งยังมี เอบิเกล (Abigail 1979 : 7109 - A) ที่ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษามัธยมศึกษาชั้นปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา และนักศึกษากลุ่มตัวอย่างครั้งนี้มีจำนวน 214 คน ที่มีอายุ 27 ปีขึ้นไป และลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยแมสซาชูเซต แคมเฮริสต์ อย่างน้อย 1 ภาคเรียน แล้วออกจากมหาวิทยาลัยไป ทำการศึกษาโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งแบบสอบถามนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบที่มีผลต่อการออกกลางคัน 6 ด้านคือ

1. เจตคติของสมาชิกในครอบครัวต่อการเรียนของนักศึกษา
2. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา
3. อาชีพของนักศึกษา

- 4. เจตนาคติของอาจารย์และนักศึกษาอื่นต่อนักศึกษานักใหญ่
- 5. ประสบการณ์ทางการศึกษาก่อนเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี
- 6. องค์ประกอบด้านร่างกายและจิตใจ

ผลการวิจัยพบว่า ทุกองค์ประกอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และสิ่งที่พบอีกประการหนึ่งคือ โปรแกรมในการจัดการศึกษามีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาด้วย

นอกจากนั้น สุตตรา ชุมเกตุ (2521 : 18) กล่าวว่า ศูนย์การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษานักใหญ่ของรัฐพลอริกา ได้วิจัยค้นคว้าสาเหตุที่ทำให้ให้นักศึกษานักใหญ่ออกกลางคัน โดยการสัมภาษณ์จากนักศึกษาที่ออกกลางคันโดยตรง ผลของการวิจัยพบว่า สาเหตุของการออกกลางคันมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไปหลายประการ ได้แก่ ประการแรก สาเหตุเนื่องจากสภาพทั่วไปของ ตัวโปรแกรม เช่น สถานที่เรียนตั้งอยู่ในแหล่งที่ผู้เรียนไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน จัดตารางเรียนตายตัวเกินไป ไม่ตรงกับเวลาว่างของผู้เรียน โครงสร้างของหลักสูตรไม่เอื้อต่อนักเรียนบางคนที่มีเศรษฐกิจไม่ดี อาจโยกย้ายที่อยู่เพื่อประกอบอาชีพและชั้นเรียนใหญ่เกินไป ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่จากครูอย่างทั่วถึง สาเหตุของการออกกลางคันประการที่สอง ได้แก่ สาเหตุจากสภาพทางร่างกายของผู้เรียน ซึ่งเป็นสาเหตุที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการวิจัยของคนอื่น ๆ แต่มีลักษณะรายละเอียดบางประการที่แตกต่างไป คือนักศึกษานักใหญ่มักมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ แต่ทางโรงเรียนไม่มีบริการการรักษาพยาบาลให้ทันเวลาที่ สำหรับนักศึกษาที่มีอายุมาก มักเกิดปัญหาทางด้านตา หู ประกอบกับการจัดภายในห้องเรียนไม่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีอายุมาก ๆ ประการที่สามคือ สาเหตุจากความต้องการและจุดมุ่งหมายของผู้เรียน ผู้เรียนบางคนมีความคาดหวังว่า การศึกษานักใหญ่จะช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพและปัญหาอื่น ๆ ได้ แต่เมื่อเรียนไปแล้วไม่ได้ในสิ่งที่เขามุ่งหวัง เขาก็ไม่มาเรียน นอกจากนี้วิชาที่จัดสอนไม่สอดคล้องกับงานของนักศึกษาที่ทำอยู่ ประการสุดท้าย สาเหตุเนื่องมาจากประสบการณ์ทางการเรียนในอดีตของผู้เรียนเอง ซึ่งประกอบควยปัญหาหลายประการ ได้แก่ นักศึกษาบางคนไม่ประสบผลสำเร็จการศึกษาในวัยเด็ก จึงไม่ชอบกระบวนการสอนเพื่อวัดความรู้พื้นฐาน เพราะคิดว่าสอบก็คงได้คะแนนต่ำ บางครั้งการใช้อุปกรณ์การสอนซึ่งครุณำมาจากอุปกรณ์ที่ใช้สอนเด็กทำให้นักศึกษา

ผู้ใหญ่คิดว่า ครูกำลังปฏิบัติกับตนเหมือนเด็ก ๆ นอกจากนั้นยังพบสาเหตุจากคนอื่น ๆ อีก เช่น ครูไม่สนใจนักศึกษา, ไม่เป็นกันเอง, ครูทำให้นักศึกษาเกิดความอาย, มีความรู้สึกเป็นปมคอย และการบริการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาไม่มีเพียงพอ

จากข้อค้นพบทั้งของในประเทศและต่างประเทศนั้น การออกกลางคืนนับเป็นปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะการออกกลางคืนถือว่าเป็นความสูญเสีย และเป็นความล้มเหลวในด้านการจัดการศึกษา นักการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศต่างก็ให้ความสนใจในปัญหาการออกกลางคืนนี้ โดยได้พยายามศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้มาโดยตลอด และมักพบว่า องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคืนนั้นอันดับแรกได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัวซึ่งประกอบด้วย การขาดแคลนทุนทรัพย์ ความไม่ตั้งใจเรียน ต้องประกอบอาชีพ ขาดเรียน ตลอดจนสภาพทรงร่างกายและจิตใจ เช่น มีความผิดปกติทางด้านการฟังและสายตา เจ็บป่วย สภาพครอบครัวแตกแยก ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการออกกลางคืนของนักศึกษาทุกระดับ องค์ประกอบต่อไปก็คือองค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน อันประกอบด้วยโรงเรียนขาดบริการแนะแนว ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์การฝึกงานไม่พอ นอกจากนั้นยังมีองค์ประกอบด้านหลักสูตรและการสอนของครู ซึ่งประกอบด้วย การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร และค่านิยมได้แก่ ครูขาดความเสมอภาค ยุติธรรม ความบกพร่องในการสอน ครูคุกคามตีต้อนบ่อย ๆ ครูไม่ให้ความสนใจหรือความใกล้ชิดกับนักเรียน เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุของการออกกลางคืนของการศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเหล่านี้ ผู้วิจัยได้เห็นว่า องค์ประกอบดังกล่าวอาจจะเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ นักศึกษาฝึกยกระดับฝีมือแรงงานออกกลางคืนได้ และจะได้เป็นแนวทางในการวิจัยและแก้ปัญหาลำดับต่อไป